

آیا کوروش هخامنشی همان ذوالقرنین است؟

علامه طباطبایی در تفسیر المیزان، این سخن را که ذوالقرنین قرآن، همان کوروش پادشاه هخامنشی ایران، و یاجوج و ماجوج از قوم مغول بوده اند، به تفصیل بررسی کرده است...

علامه طباطبایی در تفسیر المیزان، این سخن را که ذوالقرنین قرآن، همان کوروش پادشاه هخامنشی ایران، و یاجوج و ماجوج از قوم مغول بوده اند، به تفصیل بررسی کرده است.

به گزارش خبر آنلاین در بخش هایی از تفسیر المیزان آمده است:

بعضی گفته اند: ذوالقرنین همان کوروش یکی از ملوک هخامنشی در فارس است که در سالهای (539 - 560) ق م می زیسته و همبوده که امپراطوری ایرانی را تاسیس و میان دومملکت فارس و ماد را جمع نمود. بابل را مسخر کرد و به یهود اجازه مراجعت از بابل به اورشلیم را صادر کرد، و در بنای هیکل کمک ها کرد و مصر را به تسخیر خود درآورد، آنگاه به سوی یونان حرکت نموده بر مردم آنجا نیز مسلط شد و به طرف مغرب رهسپار گردیده آنگاه ربه سوی مشرق نهاد و تا اقصی نقطه مشرق پیش رفت .

این قول را یکی از علمای نزدیک به عصر ما ذکر کرده وی کی از محققین هند در ایضاح و تقریب آن سخت کوشیده است . اجمال مطلب اینکه : آنچه قرآن از وصف ذوالقرنین آورده با این پادشاه عظیم تطبیق می شود، زیرا اگر ذوالقرنین مذکور در قرآن مردی مؤ من به خدا و به دین توحید بوده کوروش نیز بوده ، و اگر او پادشاهی عادل و رعیت پرور و دارای سیره رفیق و رأفت و احسان بوده این نیز بوده و اگر اونسبت به ستمگران و دشمنان مردی سیاستمدار بوده این نیز بوده و اگر خدا به او هر چیزی سببی داده به این نیز داده ، و اگر میان دین و عقل و فضائل اخلاقی وعده و عده و ثروت و شوکت و انقیاد اسباب برای او جمع کرده برای این نیز جمع کرده بود.

و همانطور که قرآن کریم فرموده کوروش نیز سفری به سوی مغرب کرده حتی بر لیدیا و پیرامون آن نیز مستولی شده و بار دیگر به سوی مشرق سفر کرده تا به مطلع آفتاب برسد، و در آنجا مردمی دید صحرانشین و وحشی که در بیابانها زندگی می کردند. و نیز همین کوروش سدی بنا کرده که به طوری که شواهد نشان می دهد سد بنا شده در تنگه داریال میان کوه های قفقاز و نزدیکیهای شهر تفلیس است . این اجمال آن چیزی است که مولانا ابوالکلام آزاد گفته است که اینک تفصیل آن از نظر شما خواننده می گذرد.

اما مساله ایمانش به خدا و روز جزا: دلیل بر این معنا کتاب عزرا (اصحاح 1) و کتاب دانیال (اصحاح 6) و کتاب اشعیاء (اصحاح 44 و 45) از کتب عهد عتیق است که در آنها از کوروش تجلیل و تقدیس کرده و حتی در کتاب اشعیاء او را راعی رب (رعیتدار خدا) نامیده و در اصحاح چهل و پنج چنین گفته است : (پروردگار به مسیح خود در باره کوروش چنین می گوید) آن کسی است که من دستش را گرفتم تا کمرگاه دشمن را خرد کند تا برابر اودر بهای دولنگهای را باز خواهیم کرد که دروازه ها بسته نگرند، من پیشاپیش رفتن پشته ها را هموار می سازم ، و در ب های برنجی را شکسته ، و بندهای آهنین را پاره پاره می نمایم ، خزینه های ظلمت و دفینه های مستور را به تومی دهم تا بدانی من که تو را به اسمت می خوانم خداوند اسرائیل به تولقب دادم و تومرا نمی شناسی)

و اگر هم از وحی بودن این نوشته ها صرفنظر کنیم باری یهود با آن تعصبی که به مذهب خود دارد هرگز یک مرد مشرک مجوسی و یا وثنی را (اگر کوروش یکی از دوماذهب را داشته) مسیح پروردگار و هدایت شده اوومؤید به تایید او و راعی رب نمی خواند. علاوه بر اینکه نقوش و نوشته های با خط میخی که از عهد داریوش کبیر به دست آمده که هشت سال بعد از اونوشته شده - گویای این حقیقت است که او مردی موحد بوده و نه مشرک ، و معقول نیست در این مدت کوتاه وضع کوروش دگرگونه ضبط شود.

و اما فضائل نفسانی او: گذشته از ایمانش به خدا، کافی است باز هم به آنچه از اخبار و سیره او و به اخبار و سیره طاغیان جبار که با او به جنگ برخاسته اند مراجعه کنیم و ببینیم وقتی بر ملوک ماد و لیدیا و بابل و مصر و یاغیان بدوی در اطراف بکتريا که همان بلخ باشد و غیر ایشان ظفر می یافته با آنان چه معامله می کرده ، در این صورت خواهیم دید که بر هر قومی ظفر پیدا می کرده از مجرمین ایشان گذشت و عفو می نموده و بزرگان و کریمان هر قومی را اکرام و وضعفای ایشان را ترحم می نموده و مفسدین و خائنین آنان را سیاست می نموده .

کتب عهد قدیم و یهود هم که او را به نهایت درجه تعظیم نموده بدین جهت بوده که ایشان را از اسارت حکومت بابل نجات داده و به بلادشان برگردانیده و برای تجدید بنای هیکل هزینه کافی در اختیارشان گذاشته ، و نفائس گرانبهایی که از هیکل به غارت برده بودند و در خزینه های ملوک بابل نگهداری می شد به ایشان برگردانیده ، و همین خود مؤید دیگری است برای این احتمال که کوروش همان ذوالقرنین باشد، برای اینکه به طوری که اخبار شهادت می دهد پرسش کنندگان از رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) از داستان ذوالقرنین یهود بوده اند.

علاوه بر این مورخین قدیم یونان مانند هردوت و دیگران نیز جز به مروت و فتوت و سخاوت و کرم و گذشت و قلت حرص و داشتن رحمت و رأفت ، او را نستوده اند، و او را به بهترین وجهی ثنا و ستایش کرده اند.

و اما اینکه چرا کورش را ذوالقرنین گفته اند: هر چند تواریخ از دلیلی که جوابگوی این سؤال باشد خالی است لیکن مجسمه سنگی که اخیراً در مشهد مرغاب در جنوب ایران از او کشف شده جای هیچ تردیدی نمی گذارد که همو ذوالقرنین بوده ، و وجه تسمیه اش این است که در این مجسمه ها دوشاخ دیده می شود که هر دودر وسط سر او در آمده یکی از آندوبه طرف جلوویکی دیگر به طرف عقب خم شده ، و این با گفتار قدمای مورخین که در وجه تسمیه او به این اسم گفته اند تاج ویا کلاه خودی داشته که دارای دوشاخ بوده درست تطبیق می کند.

خواب دانیال : در کتاب دانیال هم خوابی که وی برای کورش نقل کرده را به صورت قوچی که دوشاخ داشته دیده است . در آن کتاب چنین آمده : در سال سوم از سلطنت بیلشاصر پادشاه ، برای من که دانیال هستم بعد از آن رؤیا که بار اول دیدم رؤیایایی دست داد که گویا من در شوشن هستم یعنی در آن قصری که در ولایت عیلام است می باشم و در خواب می بینم که من در کنار نهر (اولای) هستم چشم خود را به طرف بالا گشودم ناگهان قوچی دیدم که دوشاخ دارد و در کنار نهر ایستاده و دوشاخش بلند است اما یکی از دیگری بلندتر است که در عقب قرار دارد. قوچ را دیدم به طرف مغرب و شمال و جنوب حمله می کند، و هیچ حیوانی در برابرش مقاومت نمی آورد و راه فراری از دست او نداشت و او هر چه دلش می خواهد می کند و بزرگ می شود.

در این بین که من مشغول فکر بودم دیدم نر بزی از طرف مغرب نمایان شد همه ناحیه مغرب را پشت سر گذاشت و پاهایش از زمین بریده است ، و این حیوان تنها یک شاخ دارد که میان دو چشمش قرار دارد. آمد تا رسید به قوچی که گفتم دوشاخ داشت و در کنار نهر بود سپس با شدت و نیروی هر چه بیشتر دویده ، خود را به قوچ رسانید با او در آویخت و او را زد و هر دوشاخش را شکست ، و دیگر تاب و توانی برای قوچ نماند، بی اختیار در برابر نر بز ایستاد. نر بز قوچ را به زمین زد و او را لگدمال کرد، و آن حیوان نمی توانست از دست او بگریزد، و نر بز بسیار بزرگ شد.

آنگاه می گوید: جبرئیل را دیدم و او رؤیای مرا تعبیر کرده به طوری که قوچ دارای دوشاخ با کورش و دوشاخش با دو مملکت فارس و ماد منطبق شد و نر بز که دارای یک شاخ بود با اسکندر مقدونی منطبق شد.